

Εθελοντισμός και τοπική αυτοδιοίκηση: Μια συνέργεια για λειτουργικές και ενδυναμωμένες κοινωνίες

Ελευθερία (Ρίτα) Πικρού-Μωραϊτάκη
Μέντορας της ΑΛΛΗΛΟΝ

Περιφερειακή Σύμβουλος Κεντρικού Τομέα Αθηνών με το Συνδυασμό
«Αττική Μπροστά»,

Πρόεδρος και Διευθύνουσα Σύμβουλος ΕΚΑΠΤΥ ΑΕ

Περίληψη

Οι τοπικές κοινότητες αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις, από περιβαλλοντικές έως κοινωνικές. Καινοτόμες και αποτελεσματικές πρωτοβουλίες εθελοντών συχνά αναδύονται για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Οι τοπικές κυβερνήσεις έχουν σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν στην προώθηση του πνεύματος του εθελοντισμού στις κοινότητές τους και στην υποστήριξη συλλογικών δράσεων. Η δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για τον εθελοντισμό είναι μια σημαντική ευθύνη, την οποία οι τοπικές αρχές μπορούν να επιτύχουν μέσω ενός συνδυασμού ανάπτυξης πολιτικής, ενσυνείδητης κατανομής πόρων και ευαισθητοποίησης του κοινού.

Σε έναν κόσμο με τόσο γρήγορους ρυθμούς ζωής, όπου η ψηφιακή απόσπαση της προσοχής συχνά επισκιάζει τη σύνδεσή μας με τη κοινότητα, η εμπλοκή των πολιτών με την ευρύτερη κοινωνία μέσα στην οποία ζουν παραμένει ζωτικής σημασίας για την υγεία και την ευημερία των πόλεών μας. Για την εμπλοκή αυτή, ο εθελοντισμός, μια δραστηριότητα που χαρακτηρίζεται από ανιδιοτέλεια και αλtruισμό, μπορεί να θεωρηθεί ως ακρογωνιαίος λίθος πάνω στον οποίο οικοδομούνται ανθεκτικές και ζωντανές οι κοινότητές μας.

Η δύναμη του εθελοντισμού

Η έννοια του εθελοντισμού μπορεί να γίνει ξεκάθαρη όταν εξετάζουμε εκείνους που προσφέρουν πρόθυμα το χρόνο τους, τις δεξιότητες και τις γνώσεις τους χωρίς να προσδοκούν οικονομικό όφελος. Από αφοσιωμένους ανθρώπους που καθαρίζουν τα πάρκα της γειτονιάς μέχρι ακούραστους υποστηρικτές που εργάζονται για τους άστεγους, ο εθελοντισμός μπορεί να πάρει πολλές μορφές. Αυτό το αλtruιστικό πνεύμα είναι συνυφασμένο με τον ιστό της ιστορίας μας, που χρονολογείται από την ίδρυση των σύγχρονων κοινωνιών. Σήμερα, το πνεύμα αυτό παραμένει αναπόσπαστο μέρος της κοινοτικής μας ζωής.

Ο αντίκτυπος του εθελοντισμού είναι ανυπολόγιστος, αλλά οι στατιστικές δείχνουν ότι, τουλάχιστον στη χώρα μας, η συμμετοχή των πολιτών είναι χαμηλή. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, περίπου το 90% των Ελλήνων πολιτών δεν συμμετέχει σε εθελοντικές οργανώσεις και δράσεις. Ωστόσο, οι εθελοντές που ήδη υπάρχουν μπορεί να θεωρηθεί το αόρατο νήμα που κρατάει ενωμένες τις κοινωνικές οργανώσεις και η δέσμευσή τους δημιουργεί ένα μωσαϊκό διασύνδεσης που στηρίζει τις κοινότητες που αποκαλούμε σπίτι μας.

Αν το σκεφτούμε διεξοδικά, ο εθελοντισμός δεν είναι μια προσπάθεια που μονάχα προσφέρει σε όσους το έχουν ανάγκη,

αλλά είναι ένας δρόμος διπλής κατεύθυνσης που ωφελεί τόσο αυτούς προσφέρουν όσο και αυτούς που λαμβάνουν τη στήριξη. Πράγματι, για τα άτομα που επιλέγουν να αφιερώσουν χρόνο στον εθελοντισμό, η ανταπόδοση είναι σημαντική. Ο εθελοντισμός μπορεί να προσφέρει νέες δεξιότητες, που κυμαίνονται από την ηγεσία και την ομαδική εργασία έως τη διαχείριση έργων και την επίλυση προβλημάτων. Οι δεξιότητες αυτές είναι συχνά μεταβιβάσιμες στην επαγγελματική ζωή, οδηγώντας σε επαγγελματική ανάπτυξη και προσωπικό εμπλουτισμό. Πέρα από την απόκτηση σκληρών δεξιοτήτων, ο εθελοντισμός βελτιώνει τις κοινωνικές δεξιότητες, όπως η ενσυναίσθηση, η επιμονή και οι επικοινωνιακές δεξιότητες, και προάγει τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας.

Ωστόσο, τα οφέλη δεν περιορίζονται μονάχα στην απόκτηση δεξιοτήτων. Ο εθελοντισμός παρέχει την ευκαιρία να οικοδομήσουμε κοινωνικά δίκτυα και να γίνουμε μέρος μιας κοινότητας, ενισχύοντας το αίσθημα του ανήκειν. Οι δεσμοί που δημιουργούνται στις ομάδες εθελοντών είναι συχνά ισχυροί και μακροχρόνιοι, που εκτείνονται πολύ πέρα από το ίδιο το έργο που προσφέρουν. Σε έναν ολοένα και περισσότερο ψηφιακό κόσμο, τέτοιες προσωπικές επαφές είναι απαραίτητες για την καταπολέμηση της κοινωνικής απομόνωσης και τη δημιουργία μιας ισχυρής αίσθησης κοινότητας.

Συνεργασία μεταξύ τοπικών αρχών και εθελοντών

Οι τοπικές κοινότητες αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις, από περιβαλλοντικές έως κοινωνικές. Καινοτόμες και αποτελεσματικές πρωτοβουλίες εθελοντών συχνά αναδύονται για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Πράγματι, όπως φαίνεται ιδιαίτερα από τη σύγχρονη ιστορία της χώρας μας, η δύναμη της συλλογικής εθελοντικής δράσης για την αντιμετώπιση πιεστικών κοινοτικών ζητημάτων δεν μπορεί να υποτιμηθεί.

Οι τοπικές κυβερνήσεις έχουν σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν στην προώθηση του πνεύματος του εθελοντισμού στις κοινότητές τους και στην υποστήριξη

συλλογικών δράσεων. Η δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για τον εθελοντισμό είναι μια σημαντική ευθύνη, την οποία οι τοπικές αρχές μπορούν να επιτύχουν μέσω ενός συνδυασμού ανάπτυξης πολιτικής, ενσυνείδητης κατανομής πόρων και ευαισθητοποίησης του κοινού.

Η συνεργασία μεταξύ των εθελοντών και των τοπικών αρχών αποτελεί σήμερα ένα από τα σημαντικότερα καθήκοντα με στόχο την ενίσχυση της συλλογικής δράσης και τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων για το κοινό καλό. Ένα καλό παράδειγμα τέτοιας συνεργασίας είναι οι φυσικές καταστροφές που πλήττουν τη χώρα μας. Η συνεργασία μεταξύ των τοπικών αρχών και των εκπαιδευμένων εθελοντών μπορεί να είναι η διαφορά μεταξύ ζωής και θανάτου. Αμέτρητες ζωές έχουν σωθεί και οι κοινότητες έχουν ανακάμψει γρήγορα από καταστροφές μέσω της ετοιμότητας για καταστροφές και της συντονισμένης έγκαιρης δράσης. Η συνεργασία των τοπικών αρχών και των εθελοντών για την ανακούφιση από τις καταστροφές αποτελεί απόδειξη της δύναμης της οργανωμένης δράσης των πολιτών.

Ταυτόχρονα, σε καταστάσεις που δεν απαιτούν άμεση ανταπόκριση σε γεγονότα κρίσης, οι τοπικές αρχές θα πρέπει συχνά να δρομολογούν δημόσια χρηματοδοτούμενα προγράμματα και πρωτοβουλίες που ενθαρρύνουν τον οργανωμένο εθελοντισμό. Τέτοια προγράμματα παρέχουν τους απαραίτητους πόρους και την υποδομή για την προώθηση του εθελοντισμού. Είτε μέσω επιχορηγήσεων, επιδοτήσεων ή πρόσβασης σε κοινοτικά κέντρα, τέτοιες πρωτοβουλίες μπορούν να τονώσουν τον εθελοντισμό και να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητά του.

Εθελοντισμός και τοπική αυτοδιοίκηση: προβλήματα και λύσεις

Η συνέργεια μεταξύ του εθελοντισμού και της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι μια ισχυρή δύναμη, αλλά οι προκλήσεις δεν λείπουν. Μια συνεχής πρόκληση είναι η διατήρηση των εθελοντών. Πολλοί άνθρωποι ξεκινούν τον εθελοντισμό με τις καλύτερες προθέσεις, αλλά σταματούν

για διάφορους λόγους, όπως είναι η έλλειψη χρόνου, η αλλαγή προτεραιοτήτων ή ακόμα και η εξουθένωση. Οι τοπικές αρχές και οι εθελοντικές οργανώσεις οφείλουν να αναπτύξουν στρατηγικές για να ενεργοποιούν και να κινητοποιούν τους ανθρώπους να συμμετέχουν και να δεσμεύονται μακροπρόθεσμα. Μια ακόμη πρόκληση είναι να βρεθεί η ισορροπία μεταξύ της αυτονομίας των εθελοντών και του διοικητικού ελέγχου. Ενώ οι εθελοντές χαρακτηρίζονται από δημιουργικότητα και εμπειρογνωμοσύνη στα εθελοντικά έργα, συχνά χρειάζονται ένα βαθμό συντονισμού και εποπτείας. Η εξεύρεση μιας ισορροπίας που να επιτρέπει στους εθελοντές να καινοτομούν ελεύθερα και ταυτόχρονα να παραμένουν εντός των καθιερωμένων πολιτικών είναι ο στόχος που πρέπει να επιτευχθεί.

Μια ακόμη πρόκληση αποτελεί η προσέλκυση και ένταξη μιας ποικιλόμορφης ομάδας εθελοντών. Η ποικιλομορφία αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο μιας ακμάζουσας κοινωνίας και τα προγράμματα εθελοντισμού δεν αποτελούν εξαίρεση. Για να ενθαρρυνθεί η μεγαλύτερη συμμετοχή, πρέπει να αναπτυχθούν στρατηγικές προσέγγισης που να απευθύνονται σε διαφορετικές δημογραφικές ομάδες. Η ένταξη εθελοντών από διαφορετικές ομάδες επιτρέπει προγράμματα χωρίς αποκλεισμούς και καθιστά τα οφέλη του εθελοντισμού προσιτά σε όλους, ανεξάρ-

τητα από το υπόβαθρό τους. Για να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις και να διατηρηθεί η δέσμευση των εθελοντών, πρέπει να εφαρμοστούν στρατηγικές όπως προγράμματα καθοδήγησης και πρωτοβουλίες επιβράβευσης και αναγνώρισης. Υποστηρίζοντας και αναγνωρίζοντας τις προσπάθειες των εθελοντών, οι τοπικές αρχές μπορούν να καλλιεργήσουν μια κουλτούρα συνεχούς δέσμευσης.

Συμπερασματικά, η δύναμη του εθελοντισμού είναι ανυπολόγιστη και συμβάλλει ανεκτίμητα στην προσωπική ανάπτυξη, στην αίσθηση του ανήκειν και στην ευημερία της κοινωνίας. Οι τοπικές αρχές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση και υποστήριξη αυτής της ανιδιοτελούς δράσης, παρέχοντας τους απαραίτητους πόρους, τη νομική προστασία και την υποδομή για πρωτοβουλίες εθελοντισμού.

Οι προκλήσεις παραμένουν, αλλά οι λύσεις είναι εφικτές. Κοιτάζοντας προς το μέλλον, η τεχνολογία ανοίγει την πόρτα σε νέες ευκαιρίες και η ψηφιακή εποχή προσφέρει συναρπαστικές δυνατότητες για τον συντονισμό και την εμπλοκή των εθελοντών. Η συνέργεια μεταξύ του εθελοντισμού και της τοπικής αυτοδιοίκησης θα καταστήσει τις κοινότητες ισχυρότερες, πιο ενδυναμωμένες και πιο συνδεδεμένες από ποτέ.

